Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області
09.10.2026

м. Запоріжжя, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 09.10.2026 групою НПМ разом з представниками громадської організації здійснено відвідування Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області (далі – управління поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Короткова Юлія Леонідівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Михайліченко Вероніка Олександрівна, представник громадської організації.

Бізденежний Сергій Романович, представник громадської організації.

Управління поліції є структурним підрозділом Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та розташоване за адресою: проспект Соборний, 191, м. Запоріжжя, 69006.

Начальник управління поліції **- Бичін Сергій Олександрович.**

Відвідування відбулося у присутності:

Буцовського Сергія Олександровича, начальника відділу організації діяльності ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими Головного управління Національної поліції в Запорізькій області;

Рябчиць Марини Геннадіївни, начальника сектору дотримання прав людини управління поліції.

Штатна чисельність особового складу управління поліції становить 379 осіб, некомплект – 55 працівників.

Управління поліції розташоване в окремій триповерховій будівлі. При вході до будівлі розміщено вивіску із зазначенням найменування підрозділу поліції (фото 1).

У холі розташовані чергова частина та фронт-офіс, який забезпечує пропускний режим, здійснює реєстрацію доставлених, запрошених осіб і відвідувачів, а також надає консультаційну та довідкову інформацію (фото 2, 3).

Крім того, облаштовано окрему кімнату для прийому звернень громадян та іншої вхідної кореспонденції.

На стінах холу розміщені інформаційні стенди, що містять відомості про керівництво управління поліції, графік особистого прийому громадян та іншу довідкову інформацію.

Для відвідувачів передбачено кулери з питною водою (фото 4). У холі першого поверху також розміщено полицю «Буккросинг», призначену для обміну книгами між відвідувачами та працівниками поліції (фото 5).

На першому поверсі управління поліції облаштовано спеціалізовані приміщення, зокрема: кімнату для проведення слідчих дій (фото 6), кімнату для інтерв'ювання затриманих осіб (фото 7), кімнату для конфіденційного спілкування затриманих із захисником (фото 8), а також кімнату для прийому громадян. Крім того, функціонує кімната для затриманих осіб (фото 9).

Окремо в управлінні поліції облаштовано спеціалізовану «зелену кімнату» для проведення заходів із дітьми (фото 10).

Наявність зазначених приміщень створює належні організаційні умови для проведення процесуальних та інших заходів з урахуванням їхньої специфіки, а також сприяє забезпеченню прав і законних інтересів осіб, які взаємодіють із поліцією, зокрема затриманих осіб та дітей.

У будівлі управління поліції також наявне укриття, яким працівники та відвідувачі можуть скористатися під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

У 2024 році в управлінні поліції запроваджено інформаційну підсистему «Custody Records», призначену для фіксації та контролю за дотриманням прав затриманих осіб на всіх етапах їх перебування в підрозділі поліції.

З метою запобігання випадкам заподіяння тілесних ушкоджень затриманим, доставленим та взятим під варту особам щотижня комісійно проводяться перевірки службових приміщень і службового автотранспорту управління поліції на предмет виявлення та вилучення сторонніх предметів, які можуть бути використані для заподіяння тілесних ушкоджень зазначеним особам.

Особовий склад управління поліції пройшов підготовку з набуття знань і практичних навичок з надання домедичної допомоги, що підтверджується відповідними сертифікатами. Управління поліції забезпечено аптечками для надання домедичної допомоги.

За наданою управлінням поліції інформацією, у 2025 році працівниками управління затримано 263 особи.

Упродовж 2026 року затримано 193 особи, з них: 74 особи – у порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), 96 осіб – у порядку статті 261 Кодексу України про адміністративні правопорушення, 23 особи – на підставі ухвал слідчого судді або суду.

Щодо використання кімнати для затриманих встановлено, що у 2025 році до неї було поміщено 7 осіб, тоді як упродовж 2026 року такі особи до зазначеного приміщення не поміщалися.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування управління поліції групою НПМ здійснено 25.07.2025, за результатами якого надано наступні рекомендації:

Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області, Запорізькому районному управлінню поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області відповідно до їх компетенції:

1. Зазначити у посадових інструкціях співробітників вказаного підрозділу Національної поліції відомості про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або принизливих видів поводження і покарання.

2. Забезпечити невідкладне інформування територіального управління Державного бюро розслідувань відповідно до частини 4 статті 216 КПК України.

3. Забезпечити належне ведення журналу інформування центрів безоплатної правничої допомоги з фіксацією часу початку та завершення конфіденційних зустрічей затриманих із захисниками.

4. Вирішити питання своєчасного інформування центру безоплатної правової допомоги про факти примусового затримання громадян та належного відображення цієї інформації у всіх облікових (процесуальних) документах.

5. У кімнатах для затриманих обладнати санітарні вузли дверима та перегородками, які забезпечують можливість достатнього рівня приватності та можливість повного усамітнення під час справляння природніх потреб.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, виконано частково.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

1. Встановлено недотримання вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, зокрема:

вхід до найпростішого укриття не обладнаний пандусом або іншим підйомним пристроєм, що унеможливлює самостійний доступ до нього осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (фото 11);

відсутні санітарно-гігієнічні приміщення, пристосовані для користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення.

Порушення права на приватність (стаття 28 Конституції України, стаття 12 Загальної декларації прав людини, стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

2. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що санвузол, розташований у кімнаті для затриманих осіб, не забезпечує належного рівня приватності. Зокрема, двері та перегородки санвузла мають недостатню висоту та не забезпечують його повного відокремлення від основного приміщення, унаслідок чого затримані особи позбавлені можливості користуватися ним в умовах усамітнення (фото 12).

Такий стан облаштування санвузла не забезпечує належних умов для дотримання приватності та людської гідності осіб, які перебувають у кімнаті для затриманих.

Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у своїх доповідях неодноразово звертав увагу на неприпустимість облаштування санвузлів у приміщеннях для тримання затриманих осіб із використанням лише часткових перегородок, оскільки це не забезпечує належного рівня приватності та поваги до людської гідності.

Інші порушення.

3. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що не всі двері службових кабінетів управління поліції обладнані табличками із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють, а також інформацією про функціональне призначення відповідних приміщень (фото 13, 14). Відсутність таких табличок може ускладнити встановлення конкретних службових кабінетів, у яких перебували або можуть перебувати затримані чи доставлені особи, а також з'ясування призначення цих приміщень у разі надходження скарг щодо неналежного поводження з ними з боку працівників управління поліції.

4. Встановлено окремі випадки неналежного ведення журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим особам. Зокрема, у графі 3 «Дата, час та підстави затримання» не в усіх випадках зазначено фактичний час затримання особи (записи № 54, 75, 101, 136, 144). Крім того, в окремих записах як підставу затримання наведено лише загальне формулювання «адміністративне затримання» без зазначення конкретних обставин та відповідних правових підстав, що зумовили застосування цього заходу.

5. Під час відвідування управління поліції групою НПМ отримано інформацію щодо порушень прав затриманих осіб на отримання безоплатної вторинної правничої допомоги, пов'язаних із неналежним забезпеченням призначення захисників та їх прибуття до затриманих осіб після надходження відповідних повідомлень до регіонального центру з надання безоплатної вторинної правничої допомоги.

Зокрема, встановлено наступні випадки:

15.04.2026 о 02 год 10 хв командиром взводу № 1 батальйону № 2 полку Управління патрульної поліції в Запорізькій області затримано громадянина С. У цей самий час за єдиним телефонним номером системи безоплатної правничої допомоги 0 800 213 103 повідомлено про фактичне затримання зазначеної особи. Повідомлення зареєстровано диспетчером регіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги за № 3-08-2026-000397 о 02 год 10 хв 15.04.2026. Водночас, за наявною інформацією, захисника для надання правничої допомоги затриманому не призначено, його прибуття не забезпечено;

23.09.2026 о 07 год 20 хв затримано громадянина П. О 08 год 20 хв дільничним офіцером поліції відділу поліції № 2 управління поліції за єдиним телефонним номером системи безоплатної правничої допомоги повідомлено про фактичне затримання зазначеної особи. Повідомлення зареєстровано

регіональним центром за № 3-08-2026-001027. Водночас, за наявною інформацією, адвоката для надання правничої допомоги затриманому не призначено, його прибуття не забезпечено.

Таким чином, працівниками поліції в обох випадках виконано обов'язок щодо повідомлення регіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги про фактичне затримання осіб.

Водночас подальше забезпечення права затриманих на правничу допомогу регіональним центром з надання безоплатної правничої допомоги не було реалізовано, оскільки за обома повідомленнями захисників не призначено та їх прибуття до затриманих не забезпечено.

Зазначене свідчить про недотримання вимог статей 20, 42, 48, 49 КПК України, якими гарантується право затриманої особи на невідкладний доступ до захисника, а також пункту 7 Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

1.1. забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених під час відвідування управління поліції;

1.2. розглянути питання щодо виділення фінансування для забезпечення безперешкодного доступу до найпростішого укриття управління поліції осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення шляхом облаштування пандуса або іншого підйомного пристрою, а також забезпечення доступності санітарно-гігієнічних приміщень відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 або їх розумного пристосування.

2. Запорізькому районному управлінню поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області:

2.1. вжити заходів щодо облаштування входу до найпростішого укриття пандусом або іншим підйомним пристроєм, а також забезпечити доступність санітарно-гігієнічних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення або їх розумне пристосування;

2.2. забезпечити належний рівень приватності затриманих осіб шляхом облаштування санвузла в кімнаті для затриманих осіб дверима та перегородками достатньої висоти, які гарантуватимуть можливість користування ним в умовах усамітнення;

2.3. обладнати двері всіх службових приміщень управління поліції табличками із зазначенням посад і прізвищ працівників, які в них працюють, а також функціонального призначення відповідних приміщень;

2.4. забезпечити належне ведення журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим.

3. Південно-Східному міжрегіональному центру з надання безоплатної правничої допомоги:

3.1. вжити заходів щодо забезпечення дотримання гарантій права на захист затриманих осіб шляхом призначення адвоката та оформлення доручення на надання безоплатної вторинної правничої допомоги у строк не більше однієї години з моменту реєстрації повідомлення про затримання, а також забезпечення своєчасного прибуття адвоката до місця перебування затриманої особи.

До звіту додаються: фотоматеріали на 3-х арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Юлія КОРОТКОВА**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

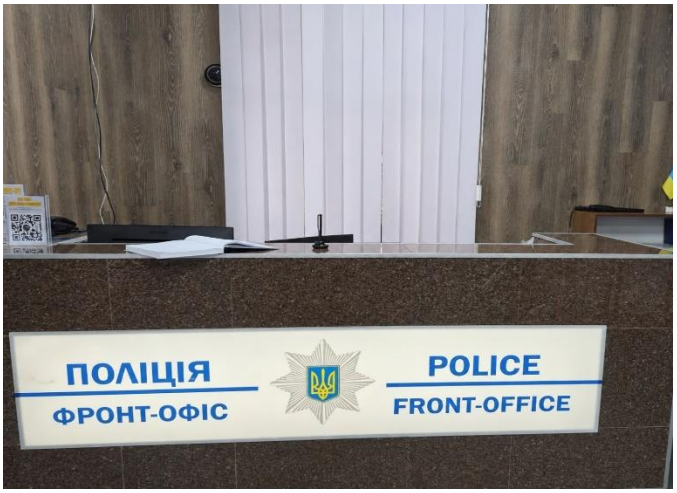

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

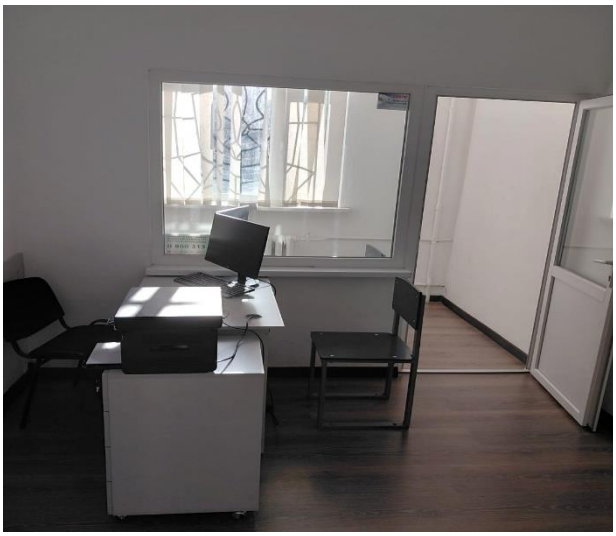

Фото 7

Фото 8

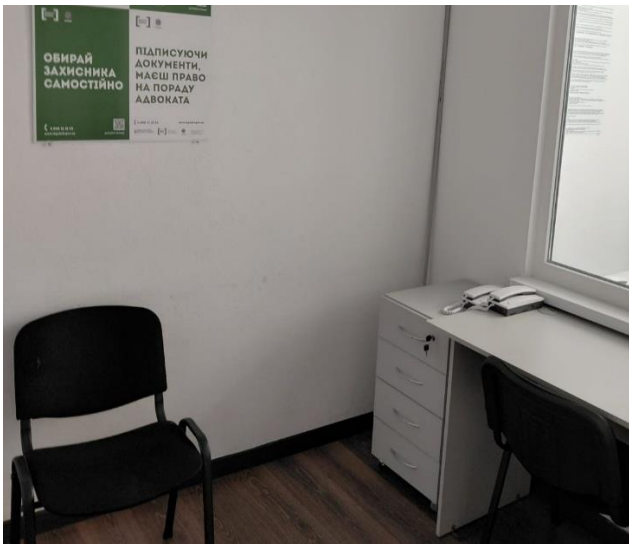

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

